

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
Кафедра міжнародних відносин

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

(Майя НІКОЛАЄВА)

“ 1 ” вересня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Регіональна політика та безпека в Південному та Східному Середземномор'ї»

(назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти Другий (магістерський)

Галузь знань: 29 – Міжнародні відносини

Спеціальність: 291 – Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
(код і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма: Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
(назва ОПП/ОНП)

Робоча програма навчальної дисципліни «Регіональна політика та безпека в Південному та Східному Середземномор'ї». Одеса: ОНУ, 2022. 15 с.

Розробник: **Захарченко Алла Миколаївна, к. політ. н., доцент кафедри міжнародних відносин**

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри міжнародних відносин

Протокол № 1 від. "29" серпня 2022 р.

Завідувач кафедри _____ (Ольга БРУСИЛОВСЬКА)

Погоджено із ~~варантом~~ ОПП Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії _____ (Ольга БРУСИЛОВСЬКА)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету міжнародних відносин, політології та соціології

Протокол № 1 від. "30" 08 2022 р.

Голова НМК _____ (Олег ХОРОШИЛОВ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин

Протокол № _____ від. " " _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (Ольга БРУСИЛОВСЬКА)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин

Протокол № _____ від. " " _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (Ольга БРУСИЛОВСЬКА)

1. Опис навчальної дисципліни
«Регіональна політика та безпека в Південному та Східному Середземномор'ї»

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>Очна форма навчання</i>	<i>Заочна форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів – 3 годин – 90 змістовних модулів – 3	Галузь знань <u>29 міжнародні відносини</u> Спеціальність <u>291 міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії</u> Рівень вищої освіти: <i>Другий (магістерський)</i>	<i>Обов'язкова / Дисципліна вільного вибору</i>	
		Дисципліна вільного вибору	
		Рік підготовки:	
		1-й	-й
		Семестр	
		2-й	-й
		Лекції	
		20 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		10 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		60 год.	год.
Форма підсумкового контролю: <i>залік</i>			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу «Регіональна політика та безпека в Південному та Східному Середземномор'ї» - сформувати у студентів цілісне та систематизоване знання про політичні процеси та проблеми безпеки регіону Південного та Східного Середземномор'я (ПСС) та його місце у сучасній системі міжнародних відносин.

Завдання курсу: надати деталізоване уявлення про регіональні процеси у ПСС, його головних акторів та основні тенденції розвитку; дослідити вплив «Арабської весни» на політичний, економічний та соціальний розвиток країн регіону; виявити причини трансформації проблем регіональної безпеки після «Арабської весни»; проаналізувати внутрішні та зовнішні аспекти громадянських війн у Сирії та Лівії; простежити еволюцію арабо-ізраїльського конфлікту; виявити причини посилення ролі недержавних акторів та дати оцінку їхньої діяльності; дослідити боротьбу за лідерство між провідними регіональними акторами - Туреччиною, Іраном, Саудівською Аравією та Ізраїлем; простежити ступінь та форми залученості США, ЄС, Росії та Китаю в регіональні процеси.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей:**

1. Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо здійснення міжнародної та зовнішньополітичної діяльності (СК 2).
2. Здатність аргументувати вибір шляхів вирішення завдань професійного характеру у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, критично оцінювати отримані результати та обґрунтовувати прийняті рішення (СК 3).

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

- Оцінювати та аналізувати міжнародні та зовнішньополітичні проблеми та ситуації, пропонувати підходи до вирішення таких проблем (РН 7).
- Брати участь у професійні дискусії у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій, поважати опонентів і їхню точку зору, доносити до фахівців та широкого загалу інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід з фахових проблем (РН 13).

3. Зміст навчальної дисципліни

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ I

Країни Південного та Східного Середземномор'я після «Арабської весни»

Тема 1. Регіон Південного та Східного Середземномор'я: загальна характеристика.

Предмет, методи та основні завдання курсу. Місце ПСС у сучасній системі міжнародних відносин: стратегічний та гео економічний виміри. Системний підхід до регіону: локальний, регіональний та глобальний рівні аналізу. Країни регіону: Єгипет, Туніс, Алжир, Марокко, Йорданія, Ліван, Сирія, Лівія, Туреччина, Ізраїль, палестинські території. Характеристика політичних систем. Показники соціально-економічного розвитку. Фактори нестабільності. Регіональні центри сили - Туреччина, Іран, Саудівська Аравія, Ізраїль - та боротьба за лідерство. Зовнішні фактори впливу на ПСС: США, Китай, ЄС, РФ. Місце регіону в системі зовнішньополітичних пріоритетів України.

Тема 2. Вплив «Арабської весни» на країни ПСС.

Причини протестного руху у 2010-2011 рр. Проблеми модернізації, демократизації та політичної лібералізації. Перебіг революційних подій в країнах ПСС: спільні та відмінні риси. Зміна режимів в Тунісі та Єгипті. Громадянські війни в Сирії та Лівії. Конституційні реформи в Йорданії, Марокко та Алжирі. Роль ісламістських партій. Підсумки «Арабської весни» в регіоні: політичний та соціально-економічний аспекти. Перспективи подальших політичних перетворень в регіоні.

Тема 3. Політичні трансформації в Єгипті та Тунісі.

Революція в Тунісі 2010-2011 р.: причини, перебіг та наслідки. Роль партії «Ан-Нахда» та інших організацій. Конституція 2014 р. Політична криза 2021 р. Характеристика економічних перетворень. Проблеми розвитку сучасного Тунісу. Особливості революційних подій в Єгипті у 2011 р. Позиція впливових регіональних та глобальних акторів. Прихід до влади М. Мурсі та «Братів-мусульман». Конституція 2012 р. Протести 2013 р., роль військових. Обрання генерала А.Ф. Ас-Сісі президентом країни. Конституція 2014 р. Внутрішня та зовнішня політика Єгипту під керівництвом Ас-Сісі.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.

Проблеми регіональної безпеки

Тема 4. Еволюція проблем регіональної безпеки після «Арабської весни».

Трансформаційні наслідки «Арабської весни» для регіону ПСС. Виникнення нових загроз безпеки на фоні збереження старих. Дестабілізація низки країн регіону. Утворення «вакууму сили». Активізація ісламістських рухів та недержавних акторів. Переростання кризових ситуацій в Сирії та Лівії у громадянські війни. Сирійська криза: витоки, перебіг, роль регіональних та світових акторів. Еволюція лівійського конфлікту у 2011-2022 р.: внутрішньо- та зовнішньополітичний аспекти.

Тема 5. Роль недержавних акторів.

Недержавні актори: характеристика феномену. Різновиди недержавних акторів; їхні особливості. Причини посилення ролі недержавних акторів у ПСС після «Арабської весни». Еволюція ролі «Братів-мусульман» в Єгипті після революції 2011 р. «Хизбалла»: участь у політичних процесах в Лівані та в регіональних конфліктах. Роль ХАМАСу в палестинсько-ізраїльському конфлікті. ІДІЛ: еволюція діяльності та сучасний стан.

Тема 6. Нова динаміка арабо-ізраїльського конфлікту.

Вплив «Арабської весни» на еволюцію арабо-ізраїльського конфлікту. Виникнення нових загроз регіональній безпеці; відсунення палестинської проблеми на другорядні позиції. Зближення позицій Ізраїлю та сунітських режимів навколо стримування Ірану. Посередницькі зусилля адміністрації Д. Трампа. «Авраамські угоди» 2020 р. між Ізраїлем та ОАЕ, Бахрейном, Марокко, Суданом. Їхнє історичне значення. Перспективи подальшої ізраїльсько-арабської нормалізації.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III.

Боротьба за лідерство в регіоні. Роль зовнішніх акторів.

Тема 7. Політика Туреччини, Ірану та КСА в регіоні.

Кардинальні зміни в регіональному балансі сил після «Арабської весни». Посилення позицій Туреччини, Ірану, Саудівської Аравії та Ізраїлю; їхня боротьба за регіональне домінування. Регіональна політика Туреччини: основні завдання та особливості реалізації. Відносини Анкари із країнами регіону; її роль в контексті сирійського та лівійського конфлікту. Вплив Ірану та ситуації навколо іранської ядерної програми на безпекову ситуацію в регіоні. Ірансько-саудівське протистояння та проксі-війни в ПСС. Трансформація регіональних альянсів після 2011 р.

Тема 8. Вплив світових акторів: США, Китай, РФ.

ПСС в системі зовнішньополітичних інтересів світових акторів. Еволюція політики США щодо ПСС за часів адміністрацій Б. Обама, Д. Трамп та Дж. Байдена. Зменшення залученості Вашингтону в регіональні справи та його наслідки. Посилення ролі альтернативних світових акторів: Китаю та РФ. Особливості їхньої політики. Спільне і відмінне в підходах світових акторів до вирішення найгостріших регіональних проблем. Зміна балансу сил на зовнішньому рівні регіональної системи ПСС внаслідок російської агресії в Україні та міжнародної ізоляції РФ.

Тема 9. ЄС, Україна та Південно-Східне Середземномор'я.

ПСС та ЄС: особливості історичних та економічних зв'язків. Вплив загроз, що надходять з ПСС, на європейську безпеку. Еволюція європейських регіональних ініціатив: Європейсько-Середземноморське Партнерство (Барселонський процес) 1995 р., Європейська політика сусідства (ЄПС) 2004 р., Союз для Середземномор'я 2003 р. та ін. Особливості вироблення спільної європейської політики щодо регіону. Вплив війни в Україні на ПСС: стратегічний, енергетичний та продовольчий виміри.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Очна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		Л	П	лаб	Ср		л	п	лаб	ср
Змістовий модуль 1. Країни Південного та Східного Середземномор'я після «Арабської весни».										
Тема 1. Регіон Південного та Східного Середземномор'я: загальна характеристика.	8	2	-		6					
Тема 2. Вплив «Арабської весни» на країни ПСС.	12	2	4		6					
Тема 3. Політичні трансформації в Єгипті та Тунісі.	10	2	-		8					
Разом за змістовим модулем 1	30	6	4		20					

Змістовий модуль 2. Проблеми регіональної безпеки.									
Тема 4. Еволюція проблем регіональної безпеки після «Арабської весни».	12	2	2		8				
Тема 5. Роль недержавних акторів.	10	2	2		6				
Тема 6. Нова динаміка арабо- ізраїльського конфлікту.	8	2	-		6				
Разом за змістовим модулем 2	30	6	4		20				
Змістовий модуль 3. Боротьба за лідерство в регіоні. Роль зовнішніх акторів.									
Тема 7. Політика Туреччини, Ірану та КСА в регіоні.	10	4	-		6				
Тема 8. Вплив світових акторів: США, Китай, РФ.	10	2	-		8				
Тема 9. ЄС, Україна та Південно-Східне Середземномор'я.	10	2	2		6				
Разом за змістовим модулем 3	30	8	2		20				
Усього годин	90	20	10		60				

5. Темі семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені.

6. Темі практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вплив «Арабської весни» на країни ПСС. <i>Питання для обговорення</i>	4
	1. Політичні трансформації в Алжирі після «Арабської весни».	
	2. Політичні трансформації в Лівані після «Арабської весни».	
	3. Політичні трансформації в Марокко після «Арабської весни».	
	4. Політичні трансформації в Йорданії після «Арабської весни».	
	5. Політичні трансформації на палестинських територіях	

	після «Арабської весни».	
2	Громадянські війни в Сирії та Лівії. <i>Питання для обговорення</i>	2
	1. Громадянська війна в Сирії: внутрішній та зовнішній аспекти.	
	2. Громадянська війна в Лівії: внутрішній та зовнішній аспекти.	
3	Роль недержавних акторів в регіональних процесах. <i>Питання для обговорення</i>	2
	1. Еволюція ролі «Братів-мусульман» в Єгипті після революції 2011 р.	
	2. «Хизбалла»: участь у політичних процесах в Лівані та в регіональних конфліктах (2011-2022 р.).	
	3. Роль ХАМАСу в палестинсько-ізраїльському конфлікті (2011-2022 рр.)	
	4. ІДІЛ: еволюція діяльності та сучасний стан (2011-2022 рр.)	
4	Круглий стіл. Вплив РФ в Україні на ситуацію в Південному та Східному Середземномор'ї.	2
	1. Геополітичні зміни в регіоні внаслідок міжнародної ізоляції РФ.	
	2. Продовольча безпека країн ПСС в контексті війни.	
	3. Енергетичний аспект кризи.	
	<i>Формулювання щодо конкретних видів робіт не передбачено.</i>	
	Разом	10

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми/індивідуальних завдань (рефератів)	Кількість годин
1	Тема 1. Регіон Південного та Східного Середземномор'я: загальна характеристика. 1. Місце Південного та Східного Середземномор'я в системі міжнародних відносин. 2. «Арабська весна» в регіоні: політичний вимір. 3. «Арабська весна» в регіоні: економічний та соціальний вимір.	6
2	Тема 2. Вплив «Арабської весни» на країни ПСС. 1. Політичні трансформації в Алжирі після «Арабської весни». 2. Політичні трансформації в Лівані після «Арабської весни». 3. Політичні трансформації в Марокко після «Арабської весни». 4. Політичні трансформації в Йорданії після «Арабської весни». 5. Політичні трансформації на палестинських територіях	6

- після «Арабської весни».
- 3 Тема 3. Політичні трансформації в Єгипті та Тунісі. 8
1. Політичні трансформації в Єгипті після «Арабської весни».
 2. Політичні трансформації в Тунісі після «Арабської весни».
- 4 Тема 4. Еволюція проблем регіональної безпеки після «Арабської весни». 8
1. Громадянська війна в Сирії: внутрішній аспект.
 2. Громадянська війна в Сирії: зовнішній аспект.
 3. Громадянська війна в Лівії: внутрішній аспекти.
 4. Громадянська війна в Лівії: зовнішній аспект.
- 5 Тема 5. Роль недержавних акторів. 6
1. Недержавні актори в ПСС: характерні риси та різновиди.
 2. Еволюція ролі «Братів-мусульман» в Єгипті після революції 2011 р.
 3. «Хизбалла»: участь у політичних процесах в Лівані та в регіональних конфліктах (2011-2022 р.).
 4. Роль ХАМАСу в палестинсько-ізраїльському конфлікті (2011-2022 рр.)
 5. ІДІЛ: еволюція діяльності та сучасний стан (2011-2022 рр.)
- 6 Тема 6. Нова динаміка арабо-ізраїльського конфлікту. 6
1. Еволюція арабо-ізраїльського конфлікту після «Арабської весни».
- 7 Тема 7. Політика Туреччини, Ірану та КСА в регіоні. 6
1. Регіональна політика Туреччини: основні завдання та особливості реалізації.
 2. Вплив Ірану на регіональні процеси в ПСС.
 3. ПСС у зовнішньополітичній стратегії Саудівської Аравії.
- 8 Тема 8. Вплив світових акторів: США, Китай, РФ. 8
1. Еволюція політики США щодо Південного та Східного Середземномор'я у 2011-2022 рр.
 2. Особливості регіональної політики Китаю: економічний та стратегічний аспекти.
 3. Стратегія РФ щодо ПСС та участь у регіональних конфліктах.
- 9 Тема 9. ЄС, Україна та Південно-Східне Середземномор'я. 6
1. ЄС та регіон ПСС: історія взаємодії та сучасний стан.
 2. Вплив війни РФ в Україні на ситуацію в регіоні.

Один реферат із вищевказаного переліку обирається студентом на початку семестру та надсилається викладачу за місяць до закінчення курсу.

Обсяг реферату: 15 сторінок.

Характеристика змісту: за змістом навчальної дисципліни.

Вимоги до виконання та оцінювання: основна мета роботи – глибоке вивчення важливих теоретичних або прикладних питань дисципліни за допомогою підготовки реферату (дослідження). Вельми важливим є формування таких умінь і навичок студента: самостійно формулювати проблему, визначати мету, основні завдання, об'єкт і предмет дослідження; здійснювати пошук і відбір різноманітної інформації; обробляти та аналізувати інформацію; логічно і послідовно викладати результати аналізу, робити аргументовані висновки; правильно оформлювати науково-довідковий матеріал; публічно захищати виконану роботу. Робота має бути написана студентом на рівні, відповідному сучасному стану розвитку комплексу наук, які вивчають міжнародні відносини. Тему роботи треба розкрити в контексті сучасних наукових концепцій, обґрунтовано і доречно використовувати основні наукові терміни. Вельми важливо висвітлювати об'єктивні з наукового погляду положення, застосовувати для унаочнення і підтвердження теоретичних положень реальні

приклади, достовірну статистичну інформацію. Думки вітчизняних і зарубіжних авторів, їхні загальнотеоретичні і методологічні підходи необхідно проаналізувати та систематизувати. Мінімальний обсяг використаних джерел – 15, при цьому матеріали, вилучені з Інтернету, можуть складати не більше третини номерів у списку джерел; більшість джерел повинні складати оприлюднені документи, статті та монографії.

Разом

60

9. Методи навчання

Словесні: лекції (проблемні, лекції-візуалізації, лекції з аналізом конкретних ситуацій та ін.), розповідь, пояснення, бесіда, дискусія, диспут, обговорення проблемних ситуацій.

Наочні: у тому числі мультимедійні презентації, демонстрація, метод безпосереднього спостереження, презентація результатів власних досліджень.

Практичні: рольові ігри; виконання індивідуальних завдань (підготовка та публічний захист рефератів).

10. Форми контролю та методи оцінювання

Методи поточного/періодичного контролю: усне опитування, оцінювання виконання індивідуальних завдань (рефератів), захист результатів індивідуальних завдань (рефератів).

Підсумковий контроль. Іспит (в усній формі).

ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Оцінка за національною шкалою

Теоретична підготовка

Практична підготовка

Відмінно

Здобувач освіти

володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань. Здобувач здатен виділяти суттєві ознаки вивченого, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями

може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує творчі завдання та ініціює нові шляхи їх виконання; вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу; проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі

Добре	достатньо володіє матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу; при представленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій; аналізує навчальну інформацію, але допускає окремі неточності та незначні помилки	правильно вирішив більшість завдань; має стійкі навички виконання завдання
Задовільно	володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні, знає основні поняття навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого	може використовувати знання в стандартних ситуаціях, має елементарні навички виконання завдання
Незадовільно з можливістю повторного складання	володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно (без аргументації та обґрунтування); безсистемно виокремлює випадкові ознаки вивченого; не вміє робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки; під час відповіді допускаються суттєві помилки	недостатньо розкриває сутність практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив окремі розрахункові/тестові завдання за допомогою викладача, відсутні сформовані уміння та навички
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не володіє навчальним матеріалом	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача

11. Питання для поточного та періодичного контролю

1. Місце Південного та Східного Середземномор'я в системі міжнародних відносин.
2. «Арабська весна» в регіоні: політичний вимір.
3. «Арабська весна» в регіоні: економічний та соціальний вимір.
4. Політичні трансформації в Єгипті після «Арабської весни».
5. Політичні трансформації в Тунісі після «Арабської весни».
6. Політичні трансформації в Алжирі після «Арабської весни».
7. Політичні трансформації в Лівані після «Арабської весни».
8. Політичні трансформації в Марокко після «Арабської весни».
9. Політичні трансформації в Йорданії після «Арабської весни».
10. Політичні трансформації на палестинських територіях після «Арабської весни».
11. Еволюція регіональних проблем безпеки у 2010-2020 рр.: причини та наслідки.

12. Громадянська війна в Сирії: внутрішній аспект.
13. Громадянська війна в Сирії: зовнішній аспект.
14. Громадянська війна в Лівії: внутрішній аспекти.
15. Громадянська війна в Лівії: зовнішній аспект.
16. Еволюція арабо-ізраїльського конфлікту після «Арабської весни».
17. Недержавні актори в ПСС: характерні риси та різновиди.
18. Еволюція ролі «Братів-мусульман» в Єгипті після революції 2011 р.
19. «Хизбалла»: участь у політичних процесах в Лівані та в регіональних конфліктах (2011-2022 р.).
20. Роль ХАМАСу в палестинсько-ізраїльському конфлікті (2011-2022 рр.)
21. ІДІЛ: еволюція діяльності та сучасний стан (2011-2022 рр.)
22. Регіональна політика Туреччини: основні завдання та особливості реалізації.
23. Вплив Ірану на регіональні процеси в ПСС.
24. ПСЄ у зовнішньополітичній стратегії Саудівської Аравії.
25. Трансформація регіональних альянсів після «Арабської весни».
26. Еволюція політики США щодо Південного та Східного Середземномор'я у 2011-2022 рр.
27. Особливості регіональної політики Китаю: економічний та стратегічний аспекти.
28. Стратегія РФ в ПСС та участь у регіональних конфліктах.
29. ЄС та регіон Південного та Східного Середземномор'я: історія взаємодії та сучасний стан.
30. Вплив війна РФ в Україні на ситуацію в регіоні.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний/періодичний контроль									Сума балів	
Змістовий модуль 1 <i>(поточний контроль на лекціях та практичних)</i>			Змістовий модуль 2 <i>(поточний контроль на лекціях та практичних)</i>			Змістовий модуль 3 <i>(поточний контроль на лекціях та практичних)</i>			Індивідуальне самостійне завдання	
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T 9		
7	7	7	7	7	7	7	7	7	27	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		

35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Навчально-методичне забезпечення

1. Захарченко А. М. Силабус курсу «Регіональна політика та безпека в Південному та Східному Середземномор'ї». Одеса: ОНУ. 5 с.

14. Рекомендована література

Основна

1. Елмажуб Абдалла Омар Абдалла. Конфлікт в Лівії: причини і міжнародно-політичні наслідки. *Міжнародні відносини. Серія: Політичні науки*. 2019. № 20. С. 58-64.
2. Захарченко А.М. Реконфігурація регіональних альянсів на Близькому та Середньому Сході після «Арабської весни». *Політикус*. 2022. № 1. С. 140-147.
3. Ігнат'єв П., Бовсунівський П. Зовнішня політика Єгипту в період правління Абдель Фаттаха Ас-Сісі. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2018. № 134. С. 4-15.
4. Кіяниця В. Арабський Близький Схід у зовнішній політиці Ісламської Республіки Іран. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Міжнародні відносини*. 2021. № 2 (54). С. 15-19.
5. Нагайчук В.І. Сучасна криза на Близькому Сході: геополітичний аспект. *Східний світ*. 2019. № 1 (102). С. 85-115.
6. Смирнова К.Є. «Арабська весна»: вплив на політичні процеси в регіоні. *Політологічний вісник*. 2014. № 72. С. 444-454.
7. Mediterranean Yearbook 2021. Ed. by F. Florensa. European Institute of the Mediterranean, 2021. 501 P. URL: <https://www.iemed.org/wp-content/uploads/2021/11/Anuari-IEMed-2021-WEB-Definitiu-2.pdf>
8. Weathering the Storm: Charting New Course in the Mediterranean. 5th Edition Rome 2019 MED Report. Italian Institute for International Political Studies, 2019. 105 P. Ed. by V. Talbot, S.M. Torelli. URL: https://www.ispionline.it/sites/default/files/pubblicazioni/med2019_web.pdf

Додаткова

1. Алтан М. Позиціонування Туреччини у глобальному конкурентному світі. *Науковий вісник Дипломатичної академії України*. 2016. Вип. 23(3). С. 80-89.
2. Безвершенко А.С. Громадянська війна в Сирії як складова геополітичного протистояння. *Міжнародні відносини. Серія: Політичні науки*. 2016. № 11. С. 13-22.
3. Дзюбенко Ю.М. Демократичні та авторитарні тенденції у країнах Близького Сходу та Північної Африки. *Політичне життя*. 2016. № 4. С. 6-12.
4. Захарченко А.М. Політика ЄС щодо Сирії після 2011 р. / Перспективи розвитку політики ЄС: глобальні та регіональні виміри: монографія / колектив авторів; за заг. ред. О.І. Брусилівської, І.М. Ковалю. Одеса: ОНУ, 2019. С. 107-121.
5. Захарченко А.М. Політика адміністрації Джо Байдена на Близькому Сході. *Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії*. 2022. № 43. С. 255-263.

6. Захарченко А.М., Александрюк В.В. «Авраамські угоди» та перспективи врегулювання арабо-ізраїльського конфлікту. *Регіональні студії*. 2022. № 28. С. 97-103.
7. Ігнат'єв П. Алжир: чи будуть зміни після виборів 2017 р. та революційних подій 2019 р.? *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2019. № 140. С. 4-14.
8. Ігнат'єв П. Туніс після подій «Арабської весни»: причини нестабільності. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Міжнародні відносини*. 2020. № 2 (52). С. 5-10.
9. Ігнат'єв П. Єгипет під владою Абделя Фаттаха Ас-Сісі: внутрішні виклики для розвитку. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2017. № 132. С. 4-17.
10. Ільницька Д. Особливості функціонування політичного режиму Туреччини. *Вісник Львівського університету: Серія філос.-політолог. студії*. 2020. Випуск 28. С. 147-152.
11. Кияниця Л. Трансформація регіональної політики Єгипту в контексті «Арабської весни». *Міжнародні відносини. Серія: Політичні науки*. 2014. № 4. С. 46-54.
12. Краснюк І.В. Наслідки «Арабської весни» у політиці Близького Сходу. *Науковий вісник Дипломатичної академії України*. 2016. № 23(2). С. 148-154.
13. Купрейчук В.Ю. Вплив сирійського конфлікту на політичні процеси близькосхідного регіону. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2015. № 124. С. 56-64
14. Осадчук І. Політичний режим у Туреччині (2014-2017 рр.): змагальний, гегемоністський чи закритий авторитаризм? *Вісник Львівського університету: Серія філос.-політолог. студії*. 2018. Вип. 16. С. 180-188.
15. Сирінська О.А. ІДІЛ як гібридна мережна організація: історія, ідеологія й інформаційна стратегія. *Сходознавство*. 2015. № 70. С. 114-133.
16. Скороход Ю. Ліван та «Арабська весна». *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Міжнародні відносини*. 2019. № 2 (50) С. 31-35.
17. Смирнова К.Є. Траєкторії режимних трансформацій в Тунісі та Єгипті у «постреволюційний» період (2011-2014). *Політологічний вісник*. 2015. Вип. 78. С. 499-509.
18. Швед В.О. «Арабська весна» у контексті сучасного трансформаційного процесу на Близькому і Середньому Сході. *Проблеми всесвітньої історії*. 2016. № 1. С. 109-123.
19. Beyond Islamists and Autocrats: Prospects for Political Reform Post Arab Spring. Ed. by S. Feuer. Washington Institute for Near East Policy, 2017. 133 P. URL: <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/beyond-islamists-and-autocrats-prospects-political-reform-post-arab-spring>
20. Frisch H. Rethinking the Arab spring: Winners and Losers. *Middle East Quarterly*. 2021. № 2. P. 42-50. URL: <https://www.meforum.org/middle-east-quarterly/pdfs/62397.pdf>
21. Institutionalized (In)security: Exploring the MENA Region's Governance Crisis. Ed. by A. Cellino, A. Ardemagni. Geneva Center for Security Sector Governance, 2021. 90 P. URL: <https://www.ispionline.it/en/pubblicazione/institutionalised-insecurity-exploring-mena-regions-governance-crises-32237>
22. Islamists Parties in North Africa: a Comparative Analysis of Morocco, Tunisia and Egypt. Ed. By A.A. Ghafar, B. Hess. Brookings Doha Center Analysis Paper, 2018. 44 P. URL: <https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2018/07/Islamist-parties-in-North-Africa-analysis-paper.pdf>
23. North Africa 2030. What Future Holds for the Region. Ed. by K. Mezran, A. Sanguini. Atlantic Council, 2021. 154 P. URL: <https://www.atlanticcouncil.org/wp-content/uploads/2021/10/North-Africa-2030-What-the-future-holds-for-the-region.pdf>
24. The Arc of Crisis in the MENA Region: Fragmentation, Decentralization and Islamist Opposition. Ed. by K. Mezran, A. Varvelli. Atlantic Council, 2018. 193 P. URL: https://www.atlanticcouncil.org/wp-content/uploads/2018/10/arc_of_crisis_web_defdef_0.pdf

25. Towards a Renewed Partnership with the Southern Neighbourhood. Ed. by J. Ferre. European Institute of the Mediterranean, 2021. 198 P. 501 P. URL: https://www.iemed.org/wp-content/uploads/2021/08/Euromed-Survey-11_full.pdf

15. Електронні інформаційні ресурси

1. Міністерство закордонних справ України. URL: <https://mfa.gov.ua/>
2. Arab Maghreb Union. URL: <https://maghrebarabe.org>
3. Israel Ministry of Foreign Affairs. URL: https://www.gov.il/en/departments/ministry_of_foreign_affairs/govil-landing-page
4. Kingdom of Morocco Ministry of Foreign Affairs, African Cooperation and Moroccan Expatriates. URL: <https://www.diplomatie.ma/en>
5. Ministry of Foreign Affairs of the Islamic Republic of Iran. URL: <https://en.mfa.ir/>
6. Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of Saudi Arabia. URL: <https://www.mofa.gov.sa/en/>
7. People's Democratic Republic of Algeria Ministry of Foreign Affairs and National Community Abroad. URL: <https://www.mfa.gov.dz>
8. Republic of Turkey Ministry of Foreign Affairs. URL: <https://www.mfa.gov.tr/default.en.mfa>
9. The European External Action Service. URL: <https://www.eeas.europa.eu/en>
10. The Hashemite Kingdom of Jordan Ministry of Foreign Affairs and Expatriates <https://www.mfa.gov.jo/>
11. The White House. Briefing room. URL: <https://www.whitehouse.gov/briefing-room>
12. U.S. Department of State. Press releases. URL: <https://www.state.gov/press-releases>